

INNOWACJE W FINANSACH OSOBISTYCH

Wprowadzenie

W dobie ostatniego kryzysu finansowego zwrócono szczególną uwagę na edukację finansową konsumentów. Cały czas powstają nowe programy szkoleniowe z zakresu finansów osobistych zarówno dla ludzi młodych, jak i starszych. Ze względu na różnorodność pokoleniową szkolenia muszą być przystosowane do świadomości finansowej i technologicznej danego pokolenia. Obok programów szkoleniowych i badań naukowych z zakresu finansów osobistych powstaje wiele różnych innowacyjnych rozwiązań na rynku usług finansowych, takich jak Finansometr ING Banku Śląskiego czy *Google Wallet*. Zmiany zachodzące w świadomości finansowej ludzi napędzają popyt na produkty i usługi związane z finansami osobistymi, co powoduje powstanie wielu innowacji finansowych.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie wybranych przykładów innowacji finansowych z zakresu finansów osobistych. Pierwsza część artykułu poświęcona jest zagadnieniom teoretycznym związanym z pojęciem innowacji finansowych i ich znaczeniem w rozwoju finansów osobistych. W kolejnych częściach przedstawione zostały wybrane przykłady innowacji w finansach osobistych wprowadzone przez mBank, ING Bank Śląski i Google.

1. Znaczenie innowacji finansowych w rozwoju finansów osobistych

Celem wprowadzenia warto przytoczyć definicję innowacji według P. Druckera: „zmiana, która kreuje nowy wymiar efektywności”¹. OECD wyróżnia cztery następujące typy innowacji²:

¹ Definition of innovation: <http://innovationzen.com/blog/2006/11/17/the-definition-of-innovation/>, dostęp: 20.10.2012.

² OECD: Oslo Manual, Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data. 3rd edition. OECD Publishing, Paris 2005, s. 47-52.

- produktowa – wprowadzenie dobra lub usługi, które są nowe lub znacząco udoskonalone z poszanowaniem ich cech charakterystycznych lub zamierzonego celu użytkowego;
- procesowa – implementacja nowych lub znacząco udoskonalonych metod produkcji i dystrybucji;
- marketingowa – implementacja nowych lub znacząco udoskonalonych metod marketingowych zakładających znaczące zmiany w wyglądzie i opakowaniu produktu, promocji i cenie produktu;
- organizacyjna – implementacja nowych metod organizacyjnych w praktykach biznesowych, miejscu pracy organizacji czy relacjach zewnętrznych.

Na potrzeby artykułu przytoczone zostaną definicje innowacji finansowej. Jak wiele pojęć ekonomicznych również innowacje finansowe są pojęciem niejednoznacznym. Innowacje finansowe reprezentują coś, co redukuje koszty, redukuje ryzyko i zapewnia udoskonalony produkt/usługę/instrument³. Innowacja finansowa odnosi się zarówno do postępu technologicznego, który ułatwia dostęp do informacji, handlu i środków płatności, jak i do powstania nowego instrumentu finansowego/nowej usługi finansowej, nowej formy organizacyjnej oraz bardziej rozwiniętego i złożonego rynku finansowego. Aby innowacja finansowa odniosła sukces, musi redukować koszty i ryzyko lub udostępniać udoskonaloną usługę, która jest w stanie sprostać określonym potrzebom uczestników systemu finansowego⁴. Innowacja finansowa – jak każda innowacja w biznesie – jest ciągłym procesem, w którym prywatni uczestnicy rynku eksperymentują, próbując wyróżnić swój produkt lub usługę, odpowiadając w ten sposób na nagłe i stopniowe zmiany w gospodarce⁵. Innowacja finansowa jest aktem kreacji i komercjalizacji nowych instrumentów finansowych oraz nowych technologii, instytucji i rynków finansowych. Innowacja finansowa to działanie realizowane na podstawie teorii wzrostu wartości dla właścicieli rozwijające możliwości dywersyfikacji ryzyka, obniżające koszty transakcyjne oraz redukujące zjawiska asymetrii informacyjnej i kosztów agencji⁶. Podsumowując powyższe definicje, pojęcie innowacji finansowych może być stosowane w dwóch znaczeniach (zob. rys. 1):

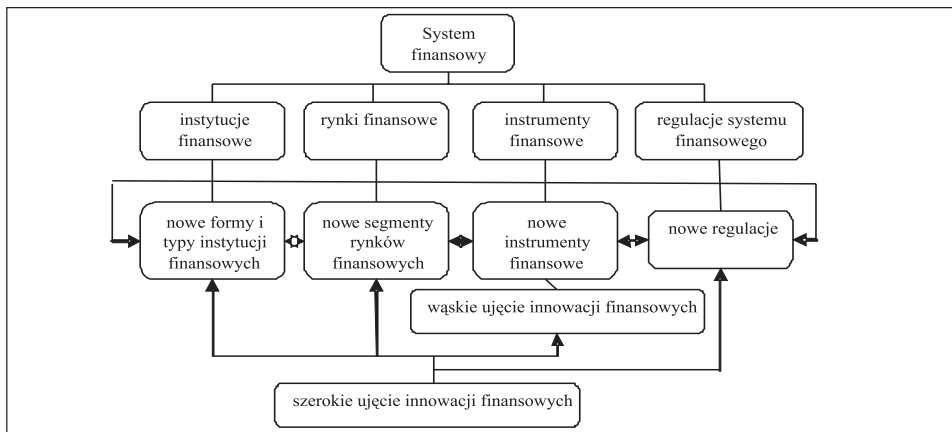
³ W.S. Frame, L.J. White: Empirical studies of financial innovation: lots of talk, little action? FRB of Atlanta Working Paper 2002, s. 12.

⁴ ECB: Speech by Solans E.D., Member of the governing council and of the executive board of the European Central Bank, delivered at the 38th SEACEN governors conference and 22nd meeting of the SEACEN board of governors on „Structural change and growth prospects in Asia – challenges to central banking”. Manila, Philippines, <http://www.ecb.int/press/key/date/2003/html/sp030213.en.html>, dostęp: 10.09.2012.

⁵ P. Tufano: Financial innovation. W: The handbook of the economics of finance. Ed. M. Harris, R.M. Stulz. Constantinides, Elsevier, North Holland 2003, s. 2.

⁶ M. Folwarski: Innowacje finansowe – dominacja nowych produktów, czy modyfikacja już istniejących?, <http://www.instytut.info/Vkonf/site/7.pdf>, dostęp: 20.10.2012.

- w wąskim ujęciu innowacje finansowe definiowane są jako nowe rozwiązania w instrumentach finansowych (całkowicie nowe instrumenty, kombinacje kilku tradycyjnych instrumentów, modyfikacje tradycyjnych instrumentów, nowe zastosowania istniejących instrumentów itp.);
- w szerokim ujęciu innowacje finansowe obejmują nowe rozwiązania w którymkolwiek z elementów systemu finansowego (w obrębie rynków, instytucji, instrumentów i regulacji finansowych).

Rys. 1. Innowacje finansowe w ujęciu wąskim i szerokim

Źródło: J. Blach: Innowacje finansowe i ich znaczenie we współczesnym systemie finansowym – identyfikacja i systematyzacja problemu. „eFinanse” vol. 7, nr 3, Rzeszów 2011, s. 20.

Przegląd wielu definicji innowacji finansowych pozwala na sklasyfikowanie najważniejszych cech charakterystycznych owego pojęcia, do których należą⁷:

- ewolucyjny charakter innowacji w sektorze bankowym;
- pozytywny wpływ na:
 - ograniczanie ryzyka, obniżkę kosztów, lepsze zaspokajanie potrzeb z punktu widzenia przynajmniej jednego z podmiotów rynku bankowego;
 - efektywniejszą realizację podstawowych funkcji systemu finansowego jako całości;
- dwuetapowy proces: tworzenia i popularyzacji innowacji.

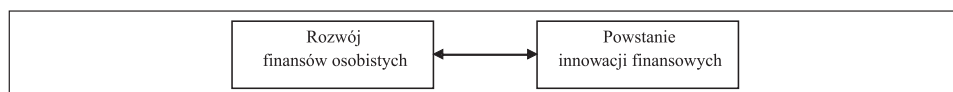
Obok definicji pojęcia innowacji finansowych warto zwrócić uwagę na ich klasyfikację. Jedną z klasyfikacji dzieli innowacje finansowe na produktowe (przykładem mogą być nowe kontrakty pochodne, nowe papiery wartościowe przedsiębiorstw czy nowe formy połączonych produktów inwestycyjnych) oraz procesowe (nowe środki dystrybucji papierów wartościowych, transakcje proce-

⁷ Czy sektor bankowy w Polsce jest innowacyjny? Zeszyt PBR – CASE nr 79, Warszawa 2005, s. 10.

sowe oraz transakcje cenowe)⁸. Inna klasyfikacja odnosi się do obszarów innowacji finansowych, wyróżniając następujące⁹:

- nowe instytucje pośrednictwa finansowego (np. holdingi finansowe);
- nowe instrumenty finansowe (np. opcje walutowe);
- nowe rynki finansowe (np. rynek instrumentów pochodnych);
- nowe usługi finansowe (np. sekurytyzacji należności);
- nowe techniki finansowe (np. finansowanie typu *mezzaine*).

Skąd się biorą innowacje finansowe? Czy innowacje finansowe są nam potrzebne? Jakie funkcje pełnią innowacje finansowe w zmieniającej się gospodarce? Rozpatrując istotę istnienia innowacji finansowych z punktu widzenia finansów osobistych można zauważyć współzależność między zjawiskiem rozwoju finansów osobistych a powstawaniem innowacji finansowych (patrz rys. 2). Z jednej strony rozwój finansów osobistych przejawiający się we wzroście zainteresowania sprawami finansowymi osób fizycznych implikuje powstanie wielu nowych rozwiązań w zakresie usług finansowych, które są odpowiedzią na pojawiające się problemy i potrzeby. Z drugiej strony pojawienie się innowacji finansowych, ze szczególnym uwzględnieniem tych przeznaczonych dla osób fizycznych, a nie przedsiębiorstw, wpływa na rozwój finansów osobistych przejawiający się w nowych badaniach, szkoleniach uświadamiających ludzi w zakresie finansów, w tym nowych produktów/usług na rynku finansowym.

Rys. 2. Współzależność między finansami osobistymi a innowacjami finansowymi

Margaret Miller (Senior Economist, Financial Inclusion Global Practice, World Bank Group) stwierdziła, iż: „Inicjatywy dotyczące wiedzy finansowej i świadomości finansowej (*financial literacy* i *financial capability*) mogą pomóc zmniejszyć potencjalne negatywne skutki gwałtownych innowacji finansowych oraz powinny być częścią jednolitej strategii dla odpowiedzialnych finansów, która zawiera ochronę konsumenta i współpracę z dostawcami w celu zwiększenia nacisku na jakość produktów i usług. Sukcesy z zakresu działań dotyczących świadomości finansowej (*financial capability*) mogą przyczynić się do adaptacji nowych produktów i usług oraz podtrzymywać pozytywne zachowania, takie jak spłacanie pożyczek, skłonność do oszczędności itp. Aby odnieść sukces w tych zadaniach, programy zakresu świadomości finansowej i wiedzy finanso-

⁸ P. Tufano: *Financial innovation...*, op. cit., s. 2.

⁹ M. Stradomski: *Innowacje finansowe w kreowaniu wartości przedsiębiorstwa*. Grafika, Poznań 2006, s. 24.

wej (*financial capability* i *financial literacy*) muszą ciągle ewoluować, kontynuować innowacyjność. To może się stać poprzez przejście od prostego udostępniania informacji konsumentom do zrozumienia czynników wpływających na ich zachowania finansowe i następnie użycie nowych technologii i narzędzi w celu wspierania zmian zachowań¹⁰.

Tabela 1

Funkcje innowacji finansowych

Funkcje	Przykłady
Innowacje istnieją w celu właściwego uzupełnienia niekompletnego rynku	Instrumenty pochodne, umowy pozagiełdowe
Innowacje są odpowiedzią na odpowiednie problemy agencji i asymetrii informacji	Sprzedaż bezpośrednia, podpis automatyczny, credit scoring
Innowacje istnieją, aby minimalizować koszty transakcji, badań i marketingu	ATMs, e-commerce, technologie ACH
Innowacje są odpowiedzią na podatki i regulacje	Euroobligacje, papiery wartościowe zabezpieczone aktywami czy papiery wartościowe zabezpieczone hipoteką
Wzrost globalizacji i innowacji motywowanych ryzykiem	Swapy, opcje, futures
Szoki technologiczne stymulują innowacje	OpenIPO, folioFN

Źródło: Rethinking financial innovation – reducing negative outcomes while retaining the benefits. World Economic Forum, Cologny/Geneva 2012, s. 18.

Innowacje finansowe pełnią wiele funkcji, które są różnie przedstawiane w literaturze. Jedną z klasyfikacji funkcji innowacji finansowych przedstawiono w tabeli 1. Wspomniana powyżej interakcja między rozwojem finansów osobistych a powstawaniem innowacji finansowych obrazuje kilka ważnych funkcji tychże innowacji, do najważniejszych z nich należą:

- zaspokojenie potrzeb klientów indywidualnych, w tym różnorodność ofert pod względem pokoleniowym;
- dostosowanie produktów/usług finansowych do nowego trybu życia człowieka XXI wieku;
- zwiększanie świadomości finansowej osób fizycznych.

2. mBank – innowacyjny bank na polskim rynku

mBank po ponad 11 latach działalności na polskim rynku ma blisko 3 miliony użytkowników i jest trzecim największym bankiem detalicznym w kraju.

¹⁰ Rethinking financial innovation – reducing negative outcomes while retaining the benefits. World Economic Forum, Cologny/Geneva 2012, s. 21.

mBank był pierwszą wirtualną instytucją finansową na rodzimym rynku, która udowodniła milionom klientów, że korzystanie z usług bankowych możliwe jest bez wychodzenia z domu¹¹. Obecnie mBank jest liderem bankowości elektronicznej i mobilnej dla klientów indywidualnych oraz mikrofirm, zajmując znaczącą pozycję w polskim sektorze finansowym. Dąży do stworzenia otwartej platformy finansowej, w ramach której klient będzie mógł porównywać oferty różnych firm, wybierając najkorzystniejsze dla siebie. Ofertę banku uzupełnia ponadto platforma e-commerce oraz pierwszy w Polsce niezależny, wirtualny operator komórkowy – mBank mobile¹². Dodatkową innowacją w zakresie bankowości mobilnej jest mBank lajt – serwis informacyjny mBanku dostosowany do urządzeń mobilnych, dzięki któremu klienci banku mają możliwość m.in.¹³:

- zapoznania się z aktualnościami mBanku;
- aktywnego korzystania z forum i bloga;
- znalezienia bankomatu i wpłatomatu w danym mieście;
- wyszukania Centrum Finansowego lub Kiosku;
- śledzenia notowań giełdowych oraz notowań funduszy inwestycyjnych;
- kontaktowania się z mBankiem;
- zapoznania się z podstawową ofertą produktową mBanku.

mBank z grupy BRE zainwestuje w innowacyjny projekt IT około 100 mln zł. Odnowiony mBank zagwarantuje klientom szeroki wachlarz usług za pośrednictwem smartfonów i tabletów. Bank zostanie zintegrowany z serwisem społecznościowym Facebook, co umożliwi jego użytkownikom samodzielne dokonywanie przelewów i zarządzanie finansami osobistymi. Klienci uzyskają również oferty specjalne zewnętrznych firm – partnerów mBanku – przekazywane na podstawie tzw. geolokalizacji, czyli informacji o miejscu przebywania w realnym i wirtualnym świecie. Dzięki wideorozmowom wizyty w oddziałach banku staną się zbędne, chociaż możliwe jako dostępna opcja¹⁴. Hasłem przewodnim mBanku jest „Maksimum korzyści i wygoda w finansach osobistych”. Podsumowując, do innowacji z zakresu finansów osobistych w mBanku możemy zaliczyć:

- narzędzie do zarządzania finansami osobistymi oparte na wizualizacji wszystkich elementów budżetu domowego;
- wideoczat klienta z konsultantem;
- integrację mBanku z serwisem społecznościowym Facebook.

¹¹ Nowy mBank już pod koniec 2012 roku, <http://ipolisa.pl/Nowy-mBank-juz-pod-koniec-2012-roku,artykul,621>, dostęp: 20.10.2012.

¹² Informacje o mBanku, <http://www.comperia.pl/informacje-o-mbanku.html>, dostęp: 20.10.2012.

¹³ mBank lajt, <http://www.mbank.pl/informacja/index.html#cats=n/1///bankowosc-mobilna/mbank-lajt-informacyjny.html>, dostęp: 20.10.2012.

¹⁴ mBank: Innowacje w finansach osobistych. „Nowoczesny Bank Spółdzielczy” 2012, nr 5, s. 42.

3. Finansometr ING Banku Śląskiego – innowacyjne narzędzie do zarządzania finansami osobistymi

ING Bank wdrożył nowe narzędzie do zarządzania finansami osobistymi, tak zwany Finansometr, który jest częścią bankowości internetowej ING BankOnline. Finansometr jest narzędziem typu *Personal Finance Management* (PFM), służy do planowania i kontrolowania swoich wydatków, oszczędności i dochodów. Na rynku istnieje już kilka lub kilkanaście podobnych programów dostarczanych zarówno przez instytucje niefinansowe (iFin24.pl czy Kontomierz), jak i finansowe – np. Meritum Bank, który w ramach systemu bankowości internetowej proponuje Meritum Planer. Na pytanie: „Dlaczego nie korzysta Pan/Pani na co dzień z budżetu domowego?” najczęściej udzielane odpowiedzi odnoszą się do braku czasu i niechęci do skrupulatnego notowania swoich wydatków. Korzystając z programów do zarządzania finansami osobistymi należy samemu przypisać określone transakcje do odpowiednich kategorii wydatków. Finansometr wprowadza w tej kwestii nowe rozwiązanie – inteligentny i uczący się algorytm, który automatycznie sortuje dane klientów. Na przykład gdy dokonujemy transakcji kartą w markecie spożywczym, system automatycznie po kodzie merchanta (MCC) rozpozna kategorię wydatków i przypisze je do grupy zakupów spożywczych. Ponadto automatyzacji podlegają również przelewy. Przykładowo, dokonując przelewu na rachunek odbiorcy energii system automatycznie przypisze wydatek do sekcji związanej z opłacaniem rachunków i mediów. Transakcje są kategoryzowane i grupowane oraz prezentowane w formie wykresów i raportów, co jest dużo bardziej przejrzyste od słupków liczb. Z uwagi na fakt, że algorytm jest nowy i przez najbliższy okres będzie podlegał weryfikacji, każdy użytkownik może nanieść poprawki, jeżeli okaże się, że pewne wydatki zostały źle sklasyfikowane¹⁵.

Dodatkowo działały będą dwa mechanizmy uczące się – jeden „lokalny”, opierający się na poprawkach nanoszonych przez użytkownika, drugi „globalny” – zadziała wówczas, gdy bank zobaczy, że w określonych punktach klienci często zmieniają zaproponowaną kategorię na inną. Aplikacja umożliwi także rejestrowanie transakcji, które zostały dokonane poza rachunkami analizowanymi w Finansometrze¹⁶. Finansometr jest innowacyjnym rozwiązaniem wśród aplikacji do zarządzania finansami osobistymi. Sfera edukowania klientów w zakresie

¹⁵ ING wdraża Finansometr – narzędzie do analizowania domowego budżetu, <http://prnws.pl/wojciech-boczon/ing-wdraza-finansometr-narzedzie-do-analizowania-domowego-budzetu-69381.html>, dostęp: 20.10.2012.

¹⁶ Ibid.

zarządzania finansami osobistymi staje się bardzo ważnym czynnikiem konkurencyjnym. Odpowiedzią na Finansometr ING Banku Śląskiego jest Asystent finansowy Banku BPH. Program ten jest bardzo podobny do Finansometru, wartość dodaną stanowi możliwość ustawienia ostrzeżeń dotyczących przekroczenia limitów w określonych kategoriach. Jest to bardzo użyteczna cecha, która pozwoli na większą kontrolę wydatków, zwłaszcza w grupie wydatków zmiennych, takich jak rozrywka czy usługi w zakresie urody¹⁷.

4. Innowacje firmy Google w zakresie finansów osobistych

Google Advisor jest narzędziem typu *Personal Finance Comparison Tool*, tzn. służy do porównywania ofert dotyczących finansów osobistych. *Google Advisor* pomaga znaleźć konkretne oferty dotyczące hipotek, kart kredytowych, lokat, rachunków bieżących i oszczędnościowych. Podczas korzystania z *Google Advisor* po wybraniu jednej z powyższych kategorii ukaże się lista ofert dotyczących np. kart kredytowych (jeżeli tę kategorię wybrano). Następnie za pomocą ustawień szczegółowych możemy selekcjonować listę ofert w celu znalezienia najlepszej¹⁸.

Google Wallet to nowa darmowa aplikacja od firmy Google, która ma umożliwić przechowywanie na telefonie komórkowym wirtualnych wersji kart płatniczych i dokonywanie przy pomocy tegoż telefonu płatności w sklepach i punktach usługowych. W *Google Wallet* będzie można także trzymać wszystkie posiadane kupony zniżkowe, a docelowo również karty podarunkowe i lojalnościowe. Ponadto *Google Wallet* ma umożliwić przechowywanie wszystkich kart, które trzymamy teraz w tradycyjnym skórzanym portfelu. Nowa aplikacja w zakresie dokonywanych płatności będzie działać tak jak karty zbliżeniowe. Telefon trzeba będzie po prostu w momencie płacenia zbliżyć do odpowiedniego czytnika. Wcześniej – w celu zapewnienia bezpieczeństwa i zapobiegnięciu nieautoryzowanemu użyciu – należy tylko wprowadzić kod PIN¹⁹.

¹⁷ Bank powie Ci czy wydajesz więcej niż sąsiad. I liczy, że będziesz wdzięczny, <http://samcik.blox.pl/2012/03/Bank-powie-ci-czy-wydajesz-wiecej-niz-sasiad-I.html>, dostęp: 20.10.2012.

¹⁸ Google wants to become your personal finance advisor, <http://mashable.com/2011/05/19/google-advisor/>, dostęp: 21.10.2012.

¹⁹ Google szykuje rewolucję w finansach osobistych, http://bankowymokiem.pl/blog/entry/google_szykuje_rewolucj%C4%99_w_finansach, dostęp: 20.10.2012.

Podsumowanie

Na rynku finansowym pojawia się coraz więcej innowacji finansowych, które najczęściej mają sprawić, iż usługi i produkty finansowe będą szybciej i wygodniej dostępne oraz zaspokoją nowe potrzeby klientów. Niestety, innowacje finansowe sprawiają często problemy, głównie klientom o niskiej świadomości finansowej. Powoduje to, iż rozwój finansów osobistych jest bardzo istotny z punktu widzenia innowacyjności usług i produktów finansowych, gdyż poprzez wzrost wiedzy i świadomości finansowej buduje się lepsze warunki do przyswajania innowacji finansowych. Z drugiej strony wzrost zainteresowania finansami osobistymi podnosi popyt na produkty *stricte* związane z tym obszarem. Przykładami są aplikacje do zarządzania budżetem domowym, takie jak Finansometr ING czy Asystent finansowy BRE Banku, a także połączenie bankowości z Facebookiem czy innowacyjny *Google Wallet*.

Literatura

- Bank powie Ci czy wydajesz więcej niż sąsiad. I liczy, że będziesz wdzięczny, <http://sam-cik.blox.pl/2012/03/Bank-powie-ci-czy-wydajesz-wiecej-niz-sasiad-I.html>.
- Blach J.: Innowacje finansowe i ich znaczenie we współczesnym systemie finansowym – identyfikacja i systematyzacja problemu. „eFinanse” vol. 7, nr 3, Rzeszów 2011.
- Czy sektor bankowy w Polsce jest innowacyjny? Zeszyt PBR-CASE nr 79, Warszawa 2005.
- Definition of innovation: <http://innovationzen.com/blog/2006/11/17/the-definition-of-innovation/>.
- ECB: Speech by Solans E.D., Member of the governing council and of the executive board of the European Central Bank, delivered at the 38th SEACEN governors conference and 22nd meeting of the SEACEN board of governors on „Structural change and growth prospects in Asia – challenges to central banking”. Manila, Philippines.
- Folwarski M.: Innowacje finansowe – dominacja nowych produktów, czy modyfikacja już istniejących? <http://www.instytut.info/Vkonf/site/7.pdf>.
- Frame W.S., White L.J.: Empirical studies of financial innovation: lots of talk, little action? FRB of Atlanta Working Paper 2002.
- Google szykuje rewolucję w finansach osobistych, http://bankowymokiem.pl/blog/entry/google_szykuje_rewolucj%C4%99_w_finansach.

- Google wants to become your personal finance advisor, <http://mashable.com/2011/05/19/google-advisor/>.
- <http://www.ecb.int/press/key/date/2003/html/sp030213.en.html>.
- Informacje o mBanku, <http://www.comperia.pl/informacje-o-mbanku.html>.
- ING wdraża Finansometr – narzędzie do analizowania domowego budżetu, <http://prnews.pl/wojciech-boczon/ing-wdraza-finansometr-narzedzie-do-analizowania-domowego-budzetu-69381.html>.
- mBank lajt, <http://www.mbank.pl/informacja/index.html#cats=n/1////bankowosc-mobilna/mbank-lajt-informacyjny.html>.
- mBank: Innowacje w finansach osobistych. „Nowoczesny Bank Spółdzielczy” 2012, nr 5.
- Nowy mBank już pod koniec 2012 roku, <http://ipolisa.pl/Nowy-mBank-juz-pod-koniec-2012-roku,artykul,621>.
- OECD: Oslo Manual, Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data. 3rd edition. OECD Publishing, Paris 2005.
- Rethinking financial innovation – reducing negative outcomes while retaining the benefits. World Economic Forum, Cologny/Geneva 2012.
- Stradomski M.: Innowacje finansowe w kreowaniu wartości przedsiębiorstwa. Grafika, Poznań 2006.
- Tufano P.: Financial innovation. W: The handbook of the economics of finance. Ed. G.M. Harris, R.M. Stulz. Constantinides, Elsevier, North Holland 2003.

PERSONAL FINANCE INNOVATION

Summary

Along training courses and scientific research in boundaries of personal finances, many different and innovative solutions are created on financial market, such as ING's "Finansometr" or Google Wallet. Changes in financial awareness of people create demand for products and services associated with personal finance, which thereafter leads to creation of multitude of financial innovations. The aim of following paper is to portray chosen examples of financial innovations in a field of personal finance. First part of it is dedicated towards explanation of theoretical terms associated with financial innovations and their meaning in development of personal finance. In next parts examples of personal finance innovations implemented by mBank, ING Bank and Google are shown.